7ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κείμενο: Η εσχάτη των ποινών - έσχατη πλάνη

Η επαναφορά της θανατικής ποινής θα συνιστούσε έσχατη πλάνη. Γιατί η θανατική ποινή είναι ηθικά και πολιτισμικά απαράδεκτη, πρακτικά περιττή, ως ατελέσφορη, και δημοκρατικά ανεπίτρεπτη και επικίνδυνη.

Η θανάτωση ενός ανθρώπου δεν μπορεί ηθικά και λογικά να συνιστά ποινή στο πλαίσιο του σύγχρονου Ποινικού Δικαίου. Διότι το Δίκαιο αυτό, με βάση τις ηθικοκοινωνικές μας αντιλήψεις, που διαμορφώθηκαν σε μια πολιτισμική πορεία αιώνων, από τα χρόνια του Διαφωτισμού, πρέπει να αυτοπεριορίζεται και με τις κυρώσεις του να επιδιώκει αποκλειστικά την επίτευξη κοινωνικών στόχων. Για ένα τέτοιο Ποινικό Δίκαιο, η επιβολή ποινής αποτελεί αποκλειστικά κοινωνική και γι' αυτό εγκόσμια υπόθεση. Μια ποινή, συνεπώς, που αφαιρεί τη ζωή, παύει να είναι κοινωνικό, εγκόσμιο μέτρο.[...]

Αυτό, δηλαδή, που κάνει ο δράστης μιας ανθρωποκτονίας και που συνιστά ακριβώς τη βαθύτερη ουσία του εγκληματικού χαρακτήρα της πράξης του, ότι δηλαδή περιφρονεί το νόημα της ανθρώπινης ζωής, που ξεφεύγει από τη λογική μας σύλληψη, δεν επιτρέπεται να το διαπράττει και η ίδια η κοινωνία με το Δίκαιό της και να το αποκαλεί ποινή, η οποία μάλιστα αποβλέπει στο να «διδάξει» σεβασμό προς την ανθρώπινη ζωή.[...]

Αλλά και ως μέσο εκφοβισμού και συγκράτησης των πολλών από την τέλεση εγκλημάτων, η θανατική ποινή είναι απολύτως ακατάλληλη ως αναποτελεσματική. Γιατί ο δράστης που τελεί τα βαριά εγκλήματα, αυτά που απειλούνται με τη θανατική ποινή, είτε τα διαπράττει σε κατάσταση ακραίας συναισθηματικής έκρηξης, οπότε δεν είναι σε θέση να λογαριάσει ψύχραιμα τις συνέπειες είτε τα τελεί με μεγάλη ψυχρότητα, «επαγγελματικά» και τότε εκείνο που σταθμίζει είναι πολύ περισσότερο οι πρακτικές πιθανότητες διαφυγής και όχι το είδος της ποινής που επισύρει η πράξη του είτε, τέλος, είναι πρόσωπο διανοητικά διαταραγμένο, ώστε να μην είναι σε θέση να σταθμίσει σοβαρά τις οποιεσδήποτε συνέπειες. Γι' αυτόν τον λόγο έχει αποδειχθεί και στατιστικά ότι η ύπαρξη της θανατικής ποινής δεν επηρεάζει και δε μειώνει ούτε στο ελάχιστο την εγκληματικότητα.

Αντίθετα, μάλιστα, έχει διαπιστωθεί ότι η ύπαρξη της θανατικής ποινής και η εκτέλεσή της, που με όποιο τρόπο κι αν γίνεται συνιστά μια από τις πιο βάρβαρες εκδηλώσεις της ανθρώπινης κοινωνίας, όχι μόνο δεν ενισχύει το γενικό πνεύμα σεβασμού προς την ανθρώπινη ζωή, αλλ' απεναντίας το υποσκάπτει. Διότι καλλιεργεί στην κοινή γνώμη, με το εντυπωσιακό παράδειγμα της πολιτείας, μια νοοτροπία που σχετικοποιεί την ηθική αξία της ανθρώπινης ζωής, με το να δικαιώνει την αφαίρεσή της σε ορισμένες περιπτώσεις.

Τέλος, η θανατική ποινή είναι ασυμβίβαστη και με τη φύση της δημοκρατικής πολιτείας. Ένας από τους βαθύτερους λόγους εμμονής στη χρησιμότητα της θανατικής ποι-

νής είναι, κατά τη γνώμη μου, και το γεγονός ότι η ποινή αυτή αποτελεί την πιο δραστική επίδειξη της δύναμης της κρατικής εξουσίας.[...] Έτσι, η ύπαρξη της θανατικής ποινής στηρίζει και ενισχύει την αυθεντία της κρατικής εξουσίας και την αδίστακτη δύναμη επιβολής της. Αυτό, όμως, σημαίνει ότι η κρατική αυθεντία στηρίζεται στο φόβο γενικά των πολιτών μπροστά στην ωμή δύναμη του κράτους κι έτσι σ' ένα σκόπιμο χάσμα ανάμεσα στην εξουσία και τον λαό. Μια τέτοια στήριξη όμως της κρατικής αυθεντίας είναι βασικά αντίθετη προς τη φύση της δημοκρατικής πολιτείας.

Γι' αυτόν τον λόγο η ύπαρξη θανατικής ποινής είναι και βαθύτατα αντισυνταγματική. Γιατί, σύμφωνα με το Σύνταγμα *(άρθρο 2, παρ. 1)*, «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας». Η προστασία όμως της αξίας του ανθρώπου και η άσκηση των ατομικών του δικαιωμάτων, που απορρέουν από την αξία του αυτή, προϋποθέτουν λογικά και πρακτικά τη φυσική του ύπαρξη. Αυτό ακριβώς το «δικαίωμα στη ζωή» και στην αξία του ανθρώπου, προς την οποία οφείλεται κατά το Σύνταγμα απόλυτος σεβασμός, προσβάλλει η θανατική ποινή και γι' αυτόν τον λόγο είναι και αντισυνταγματική.

Γ. Α. Μαγκάκη
[ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, 25 - 01 - 1997, απόσπασμα]

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου σε 100 - 120 λέξεις.

Μονάδες 25

Β1. **«Η θανατική ποινή καλλιεργεί στην κοινή γνώμη, με το εντυπωσιακό παράδειγμα της πολιτείας, μια νοοτροπία που σχετικοποιεί την ηθική αξία της ανθρώπινης ζωής».**

Να αναπτύξετε την παραπάνω άποψη σε μια παράγραφο 60 - 80 λέξεων.

Μονάδες 10

Β2. Να εξετάσετε στο παρακάτω επιχείρημα το είδος του συλλογισμού (παραγωγικό - επαγωγικό). Να αιτιολογήσετε τις απόψεις σας.

- Το σύγχρονο ποινικό Δίκαιο πρέπει να αποβλέπει στην επίτευξη κοινωνικών στόχων.
- Η θανατική ποινή αφαιρεί τη ζωή και δεν αποτελεί κοινωνικό μέτρο.

Άρα: η θανατική ποινή δεν μπορεί να αποτελεί μέρος του σύγχρονου ποινικού Δικαίου.

Μονάδες 6

Β3. α. συνιστούσε, κυρώσεις, σταθμίσει, ενισχύει, υποσκάπτει, δραστική: να αντικαταστήσετε καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου με μία συνώνυμη, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα των προτάσεων.

Μονάδες 6

β. ατελέσφορη, επικίνδυνη, ύπαρξη, υποσκάπτει: να δώσετε τα αντώνυμα των παραπάνω λέξεων.

Μονάδες 4

γ. ενισχύει, ύπαρξη: να γράψετε δύο σύνθετες λέξεις για καθεμία από τις παραπάνω, χρησιμοποιώντας το β΄ συνθετικό τους.

Μονάδες 6

Β4. Να εξετάσετε τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου.

Μονάδες 3

Γ. Σε συζήτηση στην τάξη για τη θανατική ποινή, πολλοί συμμαθητές σας υποστηρίζουν ότι η έξαρση της βίας και της εγκληματικότητας στις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες οφείλεται στην επιείκεια των ποινών και την ελαστικότητα των νόμων. Ισχυρίζονται, επομένως, ότι η θέσπιση της θανατικής καταδίκης μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση του προβλήματος.
Συμφωνείτε με την παραπάνω πρόταση; Με ποιους τρόπους μπορεί μια κοινωνία να συμβάλλει αποτελεσματικά στην πρόληψη και τον περιορισμό της εγκληματικότητας; Να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 500 - 600 περίπου λέξεων με τη μορφή μιας ομιλίας στην τάξη.

Μονάδες 40